

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
ítélete**

Az ügy száma: Gfv.V.30.298/2021/8.

A tanács tagjai: dr. Puskás Péter a tanács elnöke
dr. Csesznok Judit Anna előadó bíró
dr. Bartal Géza bíró

A felperes: felperes neve
cím1

A felperes képviselője:
1000. sz. Ügyvédi Iroda
ügyintéző: dr. Dantesz Péter ügyvéd
cím2

Az alperes: alperes neve
cím3

Az alperes képviselője:
dr. Pulay Gábor István ügyvéd
cím4

A per tárgya: szerződés érvénytelensége

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél:
felperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:
Fővárosi Ítéltábla
6.Pf.20.844/2020/7.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:
Fővárosi Törvényszék
11.G.40.554/2020/11-I.

Rendelkező rész

– A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

– Kötelezi a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperes részére 200.000 (kétszázezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget.

– A 641.700 (hatszáznegyvenegyezer-hétszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1] 2008. október 9-én az alperes, mint hitelező és a felperes, mint adós CHF alapú kölcsönszerződést kötöttek. A szerződés alapján az alperes 131.023 CHF-nek megfelelő összegű kölcsönt bocsátott a felperes rendelkezésre a felperes azon igényére tekintettel, hogy a szerződés I.2. pontjában írt célra 17.000.000 forint finanszírozási igényt a bank kifejezetten CHF elszámolással elégítse ki.

[2] A szerződés VII. pontjában a felek rögzítették, hogy ha a CHF/HUF árfolyamának nagymértékű változása miatt (legalább 5% változás (figyelembe véve az esetleg megváltozott ingatlan piaci viszonyokat is), a biztosítékul nyújtott ingatlan értéke már nem nyújt a bank számára megfelelő fedezetet, akkor a felperes köteles 30 naptári napon belül a bank számára kielégítő pótfedezetet biztosítani. A felperes kifejezetten nyilatkozott, hogy a banki felvilágosítást, amely szerint a kölcsön vonatkozásában jelentős árfolyamkockázata keletkezhet abban az esetben, ha az árfolyam jelentősen változik, a kölcsön fedezete pedig nem CHF forrás, megértette és ezen információ tudatában is igénybe kívánja venni a szerződésben meghatározott kölcsönösszeget, illetve igényli a svájci frank nyilvántartást.

[3] A felperes által 2008. október 9-én aláírt, „Tájékoztatás a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól” megnevezésű tájékoztatóban (a továbbiakban: kockázatfeltáró nyilatkozat) rögzítésre került, hogy az adós a devizában történő finanszírozás választásával élvezheti a választott deviza piacának előnyeit, ugyanakkor viseli annak kockázatait is. A kölcsönszerződés megkötésével az adós tudomásul veszi, hogy a bank a folyósított kölcsönösszeget a választott devizanemben tartja nyilván és arra vállal kötelezettséget, hogy a kölcsönt az általa választott külföldi devizában fizeti vissza. A forint és a választott idegen deviza átváltási aránya, árfolyama a napi piaci mozgások hatására változhat egy esetleges kedvezőtlen árfolyamváltozás/emelkedés előre nem látható és előre ki nem számítható többletköltségeket okozhat. E finanszírozás előnye, hogy amint a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben esik az árfolyama úgy csökken a finanszírozás forint ellenértéke, vagyis a tőkeösszeg és kamatai visszafizetését szolgáló törlesztőrészeket fedező deviza megvásárlása kevesebbe kerül, ahhoz kevesebb forint szükséges, tehát ebben az esetben a teher csekélyebb és ez azt a helyzetet is eredményezheti, hogy a fogyasztónak kevesebbet kell visszafizetnie, mint amennyi a kölcsön/hitelszerződés megkötésekor kiszámított forint ellenérték alapján elvárt volt. Fordított esetben, ha a finanszírozás devizanemének a forinttal szemben nő az árfolyama, úgy növekedik a finanszírozás ellenértéke: a tőkeösszeg és kamatainak (törlesztőrészeinek) megfizetéséhez ebben az esetben magasabb forintösszeg szükséges, tehát ebben az esetben a felvett devizahitel visszafizetéséhez több forintot kell a megfelelő devizanemre átváltva felhasználni. A hitel kamatait a kiválasztott deviza iránti kereslet-kínálat alapján kialakuló elszámoló árak (LIBOR, EURIBOR) határozzák meg. A kamatláb rendszeres időközönként a megállapodott kamatperiódusoknak megfelelően változik és a kiválasztott devizanem mindenkor piaci viszonyaihoz igazodik. Egy kamatperiódus alatt tehát egy határidőtől a következőig a

kamatláb változatlan marad annak ellenére is, ha a piaci viszonyokban változás következik be. A kamatszint a finanszírozás devizanemében többnyire különbözik a forint kamatszintjétől és teljesen más tendenciát követhet, ennek következtében a bank nem tud felelősséget vállalni arra, hogy a piac kedvezőtlen alakulása miatt a fogyasztónál adott esetben bekövetkező többletterhet átvállalja különösen nem vállal kötelezettséget arra, hogy tájékoztassa egy esetlegesen bekövetkező kedvezőtlen változásról, így a fogyasztón múlik a változások követése és az, hogy ez alapján bármilyen intézkedést tegyen. A kölcsönszerződésen a fogyasztó az aláírásával igazolta, hogy a finanszírozásnak a kockázatairól világos tájékoztatást kapott, a kockázati összetevőket ismeri és a hitelt ennek ismeretében is fel kívánja venni. A felperes aláírással elismerte, hogy a külföldi devizában történő finanszírozás általános kockázatairól szóló tájékoztatót elolvasta, azokat megértette és tudomásul vette.

[4] Az alperes a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvényben (a továbbiakban: DH2 tv.) írt elszámolási kötelezettségének eleget tett, a felülvizsgált elszámolás szerint a tisztességtelenül felszámított összeg 1.684,98 CHF-ben került meghatározásra. A fogyasztói kölcsönszerződésből eredő nem esedékes tőketartozás összege 2015. március 23-át követő forintosítás után 24.754.854 forint, a kölcsön lejáratára 2043. november 16-a.

A kereseti kérelem és az alperesek védekezése

[5] A felperes végleges keresetében az alperessel 2008. október 9-én megkötött kölcsönszerződés érvénytelenségének megállapítását és annak érvényessé nyilvánítását kérte azzal, hogy a felperes alperessel szemben 2019. augusztus 15-én fennálló tőke és kamattartozása 18.337.335 forint.

[6] A szerződés érvénytelenségét azon az alapon állította, hogy az alperes árfolyamkockázati tájékoztatása sem időpontját, sem tartalmát illetően nem felelt meg a jogszabályoknak és az EUB ítélezési gyakorlatának, amelyre tekintettel a szerződés pénzügyileg átláthatatlanná vált, az nem volt világos és érthető. Keresetét a hitelintézetekről és a pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. törvény (a továbbiakban: rHpt.) 203. § (6)-(7) bekezdésére, a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk.) 4. § (1) és (4) bekezdésére és 205. § (3) bekezdésére alapította.

[7] Az alperes érdemi ellenkérelmében a kereset elutasítását kérte.

Az első- és másodfokú ítélet

[8] Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította.

[9] Álláspontja szerint az alperes tájékoztatása az Európai Unió Bíróságának (a továbbiakban: EUB) a C-186/16, C-51/17. és C-227/18. számú ítéleteiben megfogalmazott, továbbá a rHpt. 203. §-ából és a 6/2013 (XII.16.) Polgári jogegységi határozatból (a továbbiakban: 6/2013 PJE határozat) következő szükséges követelményszintnek megfelelt. A felperes tudatában volt, hogy deviza alapú kölcsönszerződést köt, amiből következően tartozása devizában áll fenn és annak mértéke a deviza értékének megfelelően változik és az általa vállalt több évtizedes futamidő alatt az árfolyamkockázatot jelentősen befolyásoló gazdasági események is bekövetkezhetnek. A szerződés szövegéből és a nyújtott tájékoztatásból pedig egyértelműen kitűnt számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és annak rá nézve kedvezőtlen változásának nincsen felső határa. A felperes tehát a devizafinanszírozás általános kockázatairól világos és érthető tájékoztatást kapott, ennek ismeretében nyilatkozott úgy, hogy felmérte a devizakockázat gazdasági következményeit és a kockázati összetevők ismeretében is fel kívánja venni a kölcsönt. Rámutatott, hogy a felperes nem volt elzárva attól, hogy amennyiben információhiány miatt megalapozott döntést nem tud hozni, úgy további tájékoztatást kérjen.

[10] A felperes nyilatkozatából és V.L. tanú vallomásából az elsőfokú bíróság arra következtetett, hogy a felperesnek elegendő idő állt rendelkezésére a szerződés aláírását megelőző áttanulmányozására, ezért az árfolyamkockázati tájékoztató szerződéskötéssel egyidejű aláírását nem találta kifogásolhatónak. Utalt arra, hogy a felperes által hivatkozott, az Európai Parlament és Tanács 2014/17. számú irányelve a perbeli szerződés megkötése után keletkezett, így abból nem volt levonható következtetés a perbeli szerződésből eredő kötelezettségekre.

[11] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét – utalva annak helyes indokaira – helybenhagyta. A fellebbezésre tekintettel azt emelte ki, hogy a 2/2014 (VI.16.) Polgári jogegységi határozatban (a továbbiakban: 2/2014 PJE határozat) foglaltakra tekintettel az elsőfokú bíróság helyesen vizsgálta az árfolyamkockázatot korlátozás nélkül a fogyasztóra hárítható rendelkezéseket abból a szempontból, hogy a szerződés és a pénzügyi intézménytől kapott tájékoztatás tartalmára figyelemmel azok világosak és érthetőek voltak-e, és egyetértett azzal a következtetéssel, hogy az alperes tájékoztatása ezen követelményeknek megfelelt. A szerződés szövegéből és az alperes által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető kellett legyen az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül megítélt felperes számára annak, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa. Tartalmazta, hogy az árfolyam kedvezőtlen változása előre nem látható, és előre ki nem számítható többletköltséget okozhat a felperes részére, a finanszírozás devizanemének forinttal szembeni árfolyamemelkedése esetén mind a tőke, mind a kamatok megfizetéséhez nagyobb forint összeg szükséges. Rögzítette, hogy a kamat mértékét a választott devizanem piaci viszonyai határozzák meg, és az alperes nem vállal át az árfolyam- vagy kamatváltozásból eredő többletterhet. Bemutatta a devizaalapú finanszírozás előnyét és hátrányát is, hangsúlyozta továbbá a devizafinanszírozás kamatszintjének a forintfinanszírozástól eltérő tendenciáit. A kölcsönszerződés VII.2. pontjában a felperes tudomásul vette azt a banki felvilágosítást is, hogy az árfolyam jelentős változása esetén jelentős árfolyamkockázata keletkezhet. Ugyanezen CHF klauzula 1. pontja legalább 5 % változást minősített nagymértékűnek a pótfedezet biztosítása szempontjából, így a rPtk.

irányadó értelmezési szabálya szerint az 5 % változás nem jelenthette az árfolyamváltozás maximumát.

[12] Rámutatott a másodfokú bíróság, hogy sem a magyar jogszabályokból, sem az EUB döntéseiből nem vezethető le, hogy a tájékoztatás ne történhetne a szerződéskötés napján, illetve, hogy az nem megfelelő, amennyiben nem meghatározott idővel a szerződéskötés előtt történt. Csak annak a követelménynek kell teljesülnie, hogy az időnek elegendőnek kell lennie ahhoz, hogy az átlagos fogyasztó a szerződés tartalmát és következményeit felmérje. A másodfokú bíróság megítélése szerint a felperes esetében az időtényezőnek az ügylet megfontolásában, az árfolyamkockázat vállalásában azonban nem volt döntő jelentősége. A kihallgatott K. T-né és V.L. tanúk eltérő vallomása alapján nem lehetett kétséget kizáróan bizonyítotttnak tekinteni, hogy a felperes az alperes valamelyik képviselőjétől az árfolyamváltozással összefüggő kockázatokról szóban, az írásba foglalttól eltérő tartalmú tájékoztatást kapott. A felperes a kölcsönigénylését több mint egy hónappal a szerződéskötést megelőzően nyújtotta be, és V.L. a vallomása szerint legalább háromszor járt a bankban. Kizárólag azt lehetett bizonyítotttnak tekinteni, hogy a felperes a saját pénzügyi érdekei – a kiválasztott lakás megvásárlása és az ehhez szükséges nagyobb összegű kölcsön felvétele – miatt választotta a támogatott forint helyett a deviza alapú kölcsönt. Arra utaló körülmény nem merült fel, hogy a bizonytalansága ellenére a szerződés megkötését az alperes sürgette volna.

[13] A másodfokú bíróság kifejtette, hogy az árfolyamkockázat áthárításának tisztességtelensége körében az árfolyamrés, az egyoldalú szerződésmódosítás és az árfolyamkockázatra vonatkozó feltételek együttes hatásának a vizsgálatára a perbeli esetben nem volt szükség, mert az bizonyosan megállapítható volt, hogy a felperes magával az árfolyamkockázattal összefüggő korlátlanul és kizárólag őt terhelő kockázatok, és azok pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt előre ki nem számítható, bizonytalan hatásának ismeretében kötötte a szerződést az alperessel.

A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem

[14] A jogerős ítélet ellen a felperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet, amelyben annak hatályon kívül helyezését és elsődlegesen – tartalma alapján – az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a keresetének helyt adó döntés meghozatalát, másodlagosan a másodfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Megsértett jogszabályként a polgári perrendtartásról szóló 1952.évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 206. § (1) bekezdését, a 213. § (1) bekezdését, a rPtk. 209. § (1) és (2) bekezdését jelölte meg. Utalt továbbá a 2/2014. PJE határozatra, valamint a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK Irányelvre (a továbbiakban: Irányelv), az EUB C-51/17. számú ítélete rendelkező részének 4. pontjára, az EUB C-776/19. és C-782/19 számú egyesített ügyekben hozott ítélete rendelkező részének 3. és 5. pontjaira.

[15] A rPp. 206. § (1) bekezdésének sérelme körében arra hivatkozott, hogy a másodfokú bíróság a rendelkezésre álló bizonyítékokat okszerűtlenül mérlegelte és nem vonta azokat teljeskörűen a mérlegelése körébe. Az jogerős ítélet indokolásának [25] pontja szerint ugyanis

a másodfokú bíróság a szerződéskötést megelőző tárgyalásokon jelen volt V.L. tanú vallomását arra tekintettel nem fogadta el, mert az általa elmondottakat K. T-né tanú vallomása nem erősítette meg. K. T-né azonban saját vallomása szerint sem volt jelen a szerződéskötést megelőző tájékoztatáson, így vallomása nem volt alkalmas V.L. tanúvallomásának cáfolatára.

[16] Hivatkozott a felperes arra is, hogy az alperes a 2019. július 8-án kelt beadványa A/4. számú mellékleteként csatolta az általa alkalmazott tájékoztatás írásos szövegét, amelyet a fogyasztókkal a szerződés előtt közölt. A perben tehát ténylegesen két tájékoztató állt rendelkezésre, amelyek tartalma egymástól alapvetően eltért. Az eljáró bíróságoknak az A/4 alatt csatolt tájékoztatót V.L. vallomásával össze kellett volna vetni, mivel ez az a dokumentum, amely ténybelileg és logikailag is kapcsolható V.L. tanú vallomásához. Miután az alperes előtt V.L. tanúvallomása ismert volt és ismert volt az A/4 alatt csatolt tájékoztató is, nyilvánvaló kellett, hogy legyen számára, hogy V.L. vallomásának cáfolata csak T.I. tanúként történő meghallgatása útján lehetséges. Ilyen bizonyítást azonban az alperes nem terjesztett elő.

[17] Rámutatott, hogy az A/4 alatt csatolt tájékoztató 2-3%-os többletköltségről tesz említést. Az átlagosan tájékozott és észszerűen körültekintő fogyasztó ehhez az adatközléshez képest tudja értelmezni a tájékoztatóban említett „nagyobb mértékű törlesztőváltozásokat”. A tájékoztatóban említett 2-3%-os változáshoz képest, annak duplája, vagy háromszorosa is nagyobb mértékű változásnak értékelhető. Józan értékelés és megfontolás alapján a felperes juthatott arra a következtetésre, hogy a 4-6%-os, vagy a 6-9%-os árfolyamváltozást is ki tudja gazdálkodni. A tájékoztatóból azonban nem lehetett levonni azt a következtetést, hogy a törlesztőrészlet a duplájára fog emelkedni. A tájékoztató megtévesztő, hiszen a többletfizetési kötelezettséget az árfolyamrésszel magyarázza, azonban a 2/2014 PJE határozat alapján rögzíthető, hogy nem történt az alperes részéről olyan szolgáltatás, amely indokolná a felperessel szemben a vételi és eladási árfolyam felszámítását.

[18] A rPp. 213. § (1) bekezdése megsértését arra tekintettel állította a felperes, hogy a perben eljáró bíróságok a kereseti kérelmének indokait nem merítették ki, mivel a felperes a szerződés érvénytelenségét az árfolyamkockázatról való tájékoztatás tisztességtelenségén túl az átláthatóság hiányára is alapította.

[19] Az eljárási szabálysértés alátámasztásául megismételte az álláspontja szerint az első- és másodfokú eljárásban el nem bíralt érvelését, amely egyben a rPtk. 209. § (1) és (2) bekezdése a megsértésének az indokait is jelentette. E szerint megvalósult az EUB C-51/17. számú ítélete rendelkező részének 4. pontjában foglaltak sérelme, mivel a fizetési kötelezettség változása és annak mechanizmusa a szerződéskötés időpontjában, a szerződésben foglalt feltételek alapján az árfolyamkockázattól függetlenül azért sem volt átlátható, mert a vételi és eladási árfolyam százalékos mértékét – amely a felperes havi fizetési kötelezettségének a része – a szerződés nem határozta meg. Nem tartalmaz továbbá a szerződés olyan szabályt sem, hogy az milyen körülmények hatására, milyen mértékben változhat meg. A szerződés III.4. pontja értelmében az alperes a hiteldíjat is jogosult egyoldalúan megváltoztatni, ugyanakkor a szerződés semmilyen szabályt nem tartalmaz arra vonatkozóan, hogy mely körülmény bekövetkezése a hiteldíj mely elemét, milyen mértékben emelheti meg. Az EUB C-51/17. számú ítélete rendelkező részének 4. pontja szerinti, fenti

kumulatív hatással kapcsolatos érvénytelenségre a felperes hivatkozott, azonban arra sem az első- sem a másodfokú bíróság nem tért ki indokolásában.

[20] A felperes felülvizsgálati kérelmében hivatkozott az EUB C-776/19 és C-782/19. számú egyesített perekben hozott ítélete rendelkező részének 3. és 5. pontjában foglaltakra is, amelyet a Kúria ugyancsak a rPtk. 209. § (1) és (2) bekezdésének a sérelme körében értékelt. A felperes álláspontja szerint az EUB ezen ítéletében a világosság és érthetőség követelményét a korábbiaknál szigorúbban fogalmazza meg: „a szóban forgó pénzügyi mechanizmus konkrét működésére” kell a világos és érthető tájékoztatásnak kiterjednie, hogy a fogyasztó „felmérje az ilyen szerződési feltételek által ugyanezen szerződés teljes időtartama alatt a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt, esetlegesen jelentős negatív gazdasági következmények kockázatát”, mindez pedig az ítélet 74. pontja szerint sérül, amennyiben „a szolgáltató nem tájékoztatta a fogyasztót az árfolyamváltozásra esetlegesen kiható gazdasági háttérrel, így a fogyasztó számára nem tették lehetővé, hogy konkrétan megértse azt, hogy a devizában nyilvántartott kölcsön felvétele esetlegesen súlyos következményekkel járhat a pénzügyi helyzetére.” A rendelkezésre álló peradatokból a felperes állítása szerint az tűnik ki, hogy a szerződéskötéskor nem volt megállapítható számára, hogy a törlesztőrészlet emelkedésének vagy csökkenésének volt-e nagyobb esélye, így az sem, hogy a kölcsön felvétele esetlegesen súlyos következményekkel járhat anyagi helyzetére. Olyan tájékoztatást sem kapott, amely az árfolyamváltozásra kiható gazdasági háttérrel bemutatta volna. A felek között a szerződésből eredő jogokban és kötelezettségekben jelentős egyenlőtlenség áll fenn a felperes terhére, ugyanis a felperesnek korlátlan árfolyamkockázatot kell viselnie, amellyel szemben a szerződés teljesen elzárja a felperest a védekezés lehetőségétől, ugyanezt viszont az alperes részére biztosítja. Nyilvánvaló ezért, hogy az átlagosan tájékozott és észszerűen körültekintő fogyasztó az ilyen egyenlőtlenséget nem fogadta volna el.

[21] Az alperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában való fenntartását kérte. Hivatkozott arra, hogy a Kúria egyebek mellett a BH2019.3.84, Kúria Gfv.VII.30.020/2018/5., Pfv.I.21.062/2019/14., Gfv.VII.30.319/2019/7., Pfv.I.20.306/2019/6., Gfv.VII.30.371/2020/7., Gfv.VII.30.220/2020/6., Pfv.I.21.338/2020/8., Pfv.I.20.115/2021/5., Pfv.I.20.125/2021/5., Pfv.VIII.20.692/2021/5., Gfv.VI.30.039/2021/9., Gfv.VI.30.226/2021/9. számú ügyekben már vizsgálta az alperes által alkalmazott szerződési feltételeket, valamint a kölcsönszerződés mellékletét képező kockázatfeltáró nyilatkozatot és minden esetben arra a következtetésre jutott, hogy az a jogszabályoknak megfelel.

A Kúria döntése és jogi indokai

[22] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[23] A felülvizsgálati eljárás nem a peres eljárás folytatása, hanem egy kérelemhez kötött, rendkívüli jogorvoslati eljárás, amelynek a kereteit a felülvizsgálati kérelem határozza meg. Mivel a felülvizsgálati eljárás a jogerős bírósági határozat anyagi jogi és/vagy eljárásjogi hibájának az orvoslására szolgál, a rPp. 270. § (2) bekezdése alapján a

felülvizsgálatot jogszabálysértésre hivatkozással lehet kérni, a rPp. 272. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelemben jogszabálysértést kell előadni, valamint a rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a Kúria az eljárása során a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértést vizsgálhatja.

[24] A Kúria a jogerős ítéletet a rPp. 275. § (2) bekezdés alapján a felülvizsgálati kérelemben megjelölt okok keretei között bírálhatja felül: köti a kérelemben megfogalmazott jogszabálysértés, annak tartalmi körülírása. Erre tekintettel érdemben csak azok a hivatkozások vizsgálhatóak, amelyek esetében a felülvizsgálati kérelem egymással szorosan összefüggő tartalmi követelményei maradéktalanul teljesülnek: a felülvizsgálati kérelem tartalmazza a megsértett jogszabályhelyet és a megjelölt jogszabályhely megsértésének indokait. [rPp. 272.§ (2) bekezdés]. Ha a fél a felülvizsgálati kérelmében több, egymástól elkülönülő jogszabálysértésre hivatkozik, valamennyi hivatkozásának rendelkeznie kell ezekkel a tartalmi követelményekkel. A hiányos hivatkozásokat a Kúria érdemben nem bírálja el. [A felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016. (II.15.) PK vélemény 3. pontja és annak indokolása, Kúria Pfv.V.20.831/2021/8., Pfv.V.20.032/2022/6.]

[25] A felperes anyagi és eljárásjogi alapon is támadta a jogerős ítéletet. Eljárásjogi hivatkozásai a rPp. 213. § (1) bekezdésén és a rPp. 206. § (1) bekezdésén alapultak, amelyek a rPp. 275. § (3) és (4) bekezdése értelmében csak akkor vezethettek eredményre, ha megtörténtek és egyben az ügy érdemi elbírálására is kihatottak.

[26] A felperes azonban tévesen állította a rPp. 213. § (1) bekezdésének a megsértését. A jogerős ítélet megfelel az ítélet teljessége elvének: a rendelkező része kiterjed a perben érvényesített kereseti kérelemre, az indokolása is teljes: kiterjed az ellenkérelemre és a tényállás megállapításán túl a vonatkozó anyagi jogszabályok helyes alkalmazásával jogilag is megalapozza a rendelkező részt. A felperes által e körben előadott indokok nem a rPp. 213. § (1) bekezdésének, hanem a rPp. 221. § -ának a sérelmét jelenthetnék, azonban a felperes ezen jogszabályhely megsértésére nem hivatkozott, így az nem volt érdemben vizsgálható. A Kúria erre tekintettel csak megjegyzi, hogy a jogerős ítélet a 8. oldal 1. bekezdésében kitért – ha röviden is – a felperes által a rPp 213. §-ának a megsértése körében hiányolt kereseti indokokra és ahogy azt az Alkotmánybíróság a 3354/2020. (X. 14.) AB határozat [25] pontjában és a 3169/2019. (VII. 10.) AB határozat [32] pontjában kifejtette, a bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolásának kötelezettsége, különösen nem a szubjektív elvárásaikat is kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása.

[27] Az eljáró bíróságok nem sértették meg a rPp. 206. § (1) bekezdését sem. A bírói mérlegelés felülvizsgálati kérelemmel való támadhatóságáról a Kúria több határozatában is állást foglalt. Ezek lényege, hogy – főszabály szerint – nem állapítható meg jogszabálysértés, ha a felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok szabad mérlegelését támadja (BH1994. 221.). Megalapozhatja viszont a felülvizsgálati kérelmet a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen mérlegelése (BH1994. 196.), az, ha a bíróság által megállapított tényállás iratellenes, hiányos vagy logikai ellentmondásokat tartalmaz (BH1994. 85.). Nyilvánvalóan okszerűtlen a következtetés, amikor a bizonyítékokból csak a felülvizsgálattal támadott határozattól eltérő következtetésre lehet jutni (Kúria Pfv.21.474/2011/10.- BH2013. 119.). A felülvizsgálati eljárásban ennek megfelelően elsődlegesen azt kellett vizsgálni, hogy a jogerős ítéletben

foglaltak alapján a másodfokú bíróság mérlegelési tevékenysége, illetve annak esetleges hiányosságai elérik-e azt a mértéket, hogy az a rPp. 206. § (1) bekezdésében foglaltakkal ellentétben állónak minősül. (Kúria Gfv.30.037/2021/3.- BH2022. 18.) A Kúria megítélése szerint a jogerős ítélet ilyen hibában nem szenved.

[28] Arra helyesen hivatkozott a felperes, hogy minden ügy tényállása egyedi és a kereset megalapozottságát az egyedi tényállás alapján kell megítélni, amelynek megállapítása a bizonyítékok mérlegelésén alapul. Jelen perben e körben a tanúvallomások és a rendelkezésre álló okiratok (külön okiratba fogalt tájékoztatók és a szerződés) értékelésével az árfolyamkockázatra vonatkozó alperesi tájékoztatás tartalmát kellett meghatározni, valamint azt, hogy a tájékoztatás nyújtása megfelelő időben történt-e. Az eljáró bíróságok mindkét releváns kérdés tekintetében helytállóan értékelték a rendelkezésre álló bizonyítékokat, abból okszerű következtetéseket vontak le az írásbeli tájékoztatótól eltérő szóbeli tájékoztatás bizonyíthatatlanságára és az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelő időben való megtörténte, amellyel a Kúria egyetértett, így a felülvizsgálati kérelemben foglaltakra tekintettel csak az alábbiak kiemelését tartja szükségesnek.

[29] A felperes azon állítását, hogy szóban a 2008. október 9-én aláírt kockázatfeltárányilatkozatban és a szerződés VII. pontjában rögzített tájékoztatástól eltérő tájékoztatást kapott az alperes ügyintézőjétől, a rPp. 164. § (1) bekezdés alapján őt terhelő bizonyítási kötelezettsége ellenére, nem tudta bizonyítani. A perben nem volt vitatott, hogy a szerződéskötést megelőző egyeztetéseken kizárólag a felperes, az alperes alkalmazottja és V.L. volt jelen, aki egy, a felperes által felkért hitelközvetítő volt. A per során kihallgatott egyéb tanúk vallomása így nem volt értékelhető abban a körben, hogy az egyeztetéseken milyen szóbeli tájékoztatás hangzott el. Az alperes eljáró alkalmazottja azonban nem volt kihallgatható, mert a személyét és idézhető címét a per során nem sikerült felderíteni, amely a bizonyító felperes terhére esett. A felperes személyes meghallgatása során tett nyilatkozata nem minősül bizonyítéknak, az ennek során tett tényállításai alátámasztására kizárólag V.L. tanú vallomása lehetett alkalmas. V.L. tanú viszont – tekintettel a felperessel fennállt megbízási jogviszonyra és arra, hogy ennek során az volt a feladata, hogy az elérhető legjobb feltételek melletti hitel felvételét segítse – nem volt érdektelen, vallomását ennek megfelelően lehetett csak értékelni. Önmagában a vallomása tehát az írásbelitől eltérő szóbeli tájékoztatás tartalmának az alátámasztására így nem lehetett elegendő.

[30] V.L. meg nem cáfolt vallomásából azonban az megállapítható volt, hogy a hiteligénylés beadása és a szerződés megkötése közötti időben kifejezetten felhívta a felperes figyelmét a devizahitelekben rejlő veszélyekre. A felperes tehát már a kölcsönszerződés aláírását megelőzően több héttel, az alperestől kapott írásbeli tájékoztatóban és a szerződésben foglaltakhoz képest további információhoz is jutott a devizahitelek jellemzőiről, az azokban rejlő kockázatokról. Mindebből következően megállapítható egyrészt, hogy a felperesnek már a szerződéskötést megelőzően és az átlagosnál több lehetősége volt a deviza alapú szerződésből eredő kockázatok mérlegelésre, másrészt pedig – mivel professzionális hitelközvetítővel járt el – nyilatkozatával szemben nem helyezhette őt nyomás alá az alperes ügyintézője. Ez utóbbit alátámasztotta az is, hogy a felperes több alkalommal és önként ment be az alperes bankfiókjába és – a kihallgatott banki alkalmazottak vallomása alapján – az alperesi hitelügyintézőnek nem származott előnye a deviza alapú hitel kihelyezéséből. V.L. vallomása alapján a felperes akár forinthitelt is felvehetett volna, hiszen az elérhető (forint) hitelkonstrukciókról V.L.-től is kapott tájékoztatást. A felperest erre tekintettel – ahogy arra a

jogerős ítélet is rámutatott – a deviza alapú hitel felvételében az motiválhatta, hogy így juthatott egyszerűbben, gyorsabban, magasabb és egyösszegű hitelhez.

[31] Tévesen hivatkozott a felperes arra is, hogy a 2019. július 8-án kelt beadványhoz A/4 alatt csatolt tájékoztató V.L. vallomását megerősítette, azzal együtt értékelve az alperes alkalmazottjának tulajdonított szóbeli tájékoztatást alátámasztotta. Ezen tájékoztató felperes által hivatkozott része ugyanis – ahogy arra az alperes helytállóan hivatkozott a felülvizsgálati ellenkérelmében – nem az árfolyamkockázatról, hanem az árfolyamrészről szól, amely nem vitathatóan tisztességtelenül került felszámításra, de amelyet a DH törvények rendeztek és elszámoltak. Az ügyletben rejlő árfolyamkockázatról nem ez, hanem 2008. október 9-én átvett és aláírt kockázatfeltárá nyilatkozat és a szerződés VII. pontja szólt.

[32] Mindezekre figyelemmel a rendelkezésre álló bizonyítékok együttes értékeléséből sem lehetett volna csak egyfajta, mégpedig a felperes által állított, a támadott ítélettől eltérő következtetésre jutni. Az eljáró bíróságok tehát a releváns bizonyítékokat okszerűen értékelték, a jogerős ítélet alapjául szolgáló tényállás megállapítása, a bizonyítékok figyelembevétele és értékelése a rPp. 206. § (1) bekezdésének megfelelően történt, így az nem sérti a rPp 206. § (1) bekezdését.

[33] A fentiek alapján az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelőségét a kockázatfeltárá nyilatkozat és a szerződés VII. pontja alapján kellett megítélni. A felperes e körben a rPtk. 209. § (1) és (2) bekezdésének és az ezen magyar jogi szabályozás alapjául szolgáló Irányelvnek az árfolyamkockázati tájékoztatás megfelelősége vonatkozásában kialakult értelmezése tárgyában meghozott EUB ítéletekre hivatkozott.

[34] A Kúria az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás megfelelősége tekintetében előrebocsátja, hogy az alperes perbelivel megegyező tartalmú tájékoztatását már több ügyben is vizsgálta, és azt világosnak és érthetőnek ítélte (pl. Gfv.VII.30.371/2020/7., Gfv.VII.30.220/2020/6., Pfv.I.20.125/2021/3.) Ezen döntéseiben már kifejtette, hogy az alperes tájékoztatója megfelel a Kúria 6/2013 és 2/2014 PJE határozatainak és az EUB joggyakorlatának is. A szerződésbe foglalt és a külön okiratban átadott kockázatfeltárá nyilatkozatból kitűnik, hogy a kockázat reális és bármilyen mértékű lehet, továbbá figyelmeztetést tartalmaz arra vonatkozóan is, hogy mindez a fizetési terhek jelentős növekedésével járhat, amit az alperes nem vállalt át. Így a tájékoztatás alapján az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes, átlagos fogyasztó felmérhette az árfolyamváltozásnak a szerződés teljesítésére kiható lehetséges következményeit, és a személyi, vagyoni viszonyaira vonatkozó akár jelentős hatását.

[35] A Kúria jelen határozata meghozatalakor figyelemmel volt arra is, hogy a Jogegységi Panasz Tanácsa a 2021. november 22-én hozott és a Magyar Közlöny 2021. évi 243. számában 2021. december 28-án közzétett Jpe.I.60.015/2021/15. számú jogegységi hatályú határozata (a továbbiakban: JPE határozat) értelmében a 2/2014. PJE határozat 1. pontja (Ha a pénzügyi intézménytől kapott nem megfelelő tájékoztatás vagy a tájékoztatás elmaradása folytán a fogyasztó alappal gondolhatta úgy, hogy az árfolyamkockázat nem valós, vagy az őt csak korlátozott mértékben terheli, a szerződésnek az árfolyamkockázatra vonatkozó rendelkezése tisztességtelen, aminek következtében a szerződés részlegesen, vagy teljesen érvénytelen) azzal a kötelező (kiegészült) értelmezéssel alkalmazható, amely szerint

akkor megfelelő tartalmú az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a nemzeti fizetőeszköz (a forint) árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékké váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet (JPE határozat elvi tartalom, 34. pont).

[36] A JPE határozatban értékelésre került a felperes által hivatkozott EUB C-776/19 és C-782 egyesített ügyekben hozott ítélet is, így a felperes erre épülő érvei sem lehettek alaposak, hiszen az alperes tájékoztatója fenti elveknek való megfeleléséről a Kúria a JPE határozatot követően szintén állást foglalt már (Gfv.VI.30.226/2021/9., Gfv.VI.30.548/2021/5.).

[37] Téves a felperes – a Kúria által már ugyancsak vizsgált – azon érvelése is, hogy az árfolyamkockázatot együttesen értékelve az árfolyamrésre, valamint az egyoldalú módosítási jogra vonatkozó rendelkezésekkel, a fogyasztó számára eleve átláthatatlanná tette a fizetési kötelezettségét meghatározó mechanizmusok tényleges hatását. Ahogy arra a Kúria a Gfv.VII.30.286/2020/5. és a Gfv.VI.30.226/2021/9. számú ítéleteiben is rámutatott, az EUB C-51/17. számú ítélete 83. pontjából (negyedik kérdésre adott válaszából) nem lehet levonni olyan következtetést, hogy az elszámolás során egyébként orvosolt árfolyamrés alkalmazása, illetve az egyoldalú szerződésmódosítás tisztességtelen szabályozása önmagában, minden további vizsgálat nélkül átláthatatlanná tette volna a kockázatokat a szerződés megkötésekor. Az árfolyamkockázat, mint az adott szerződéstípus jellegadó sajátossága a fenti rendelkezésektől függetlenül is fennállt. Amennyiben EUB úgy ítélte volna meg, hogy ezen tisztességtelen szerződési feltételek és az árfolyamkockázat együtt eleve kizárta a szerződés gazdasági következményeinek átlátását, nem adott volna szempontokat a nemzeti bíróság részére az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás tisztességességének megítéléséhez.

[38] Mindezekre alapján – figyelemmel arra, hogy a felperes sem a keresetében, sem a felülvizsgálati kérelmében nem hivatkozott a Kúria által korábban még nem vizsgált szempontokra – a Kúria nem látott alapot a már kialakult és ismertett joggyakorlatától való eltérésre és jogerős ítéletet a rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

A határozat elvi tartalma

I. Amennyiben a másodfokú bíróság mérlegelése nem okszerűtlen, illetve iratellenes, a bizonyítékok felülmérlegelésére a felülvizsgálati eljárásban nincs lehetőség.

II. Megfelelő tartalmú a deviza alapú kölcsönszerződésben az árfolyamkockázatról nyújtott tájékoztatás, ha az általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintő, átlagos fogyasztó a tájékoztatás alapján a szerződéshez kapcsolódó árfolyamkockázat tényén és mibenlétén kívül azt is felismerheti és értékelni tudja, hogy a forint árfolyama a kölcsön nyilvántartásba vétele szerinti deviza árfolyamához képest számára akár jelentős mértékben is

kedvezőtlenül változhat, és ezáltal a fogyasztó fennálló tartozásának, a szerződés szerinti ütemezésben esedékessé váló fizetési kötelezettségének mértéke jelentősen megemelkedhet.

Alkalmazott jogszabályok

A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény 209. §

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 206. § (1) bekezdés, 213. § (1) bekezdés

Záró rész

[39] Az eredménytelen felülvizsgálati kérelem következtében a felperes köteles az alperes jogi képviseleti díjból álló eljárási költségének megfizetésére a rPp. 270. § (1) bekezdése folytán alkalmazandó rPp. 78. § (1) bekezdése szerint. Ennek összegét a Kúria a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003. (VIII.22.) IM rendelet 3. § (2), (5) és (6) bekezdése alapján, a kifejtett munkával arányban határozta meg, a 4/A. § (1) bekezdése szerint Áfa-val növelt összegben.

[40] A felperes személyes költségmentessége folytán le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket a költségmentesség alkalmazásáról a bírósági eljárásban szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdés és 14. §-a alapján az állam viseli.

[41] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a rPp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson bírálta el.

[42] Az ítélet elleni felülvizsgálatot a rPp. 271. § (1) bekezdés e) pontja zárja ki.

Budapest, 2022. május 31.

Dr. Puskás Péter s.k. a tanács elnöke, dr. Csesznok Judit Anna s.k. előadó bíró, dr. Bartal Géza s.k. bíró

A kiadmány hitelével:

Sz.Sz.

bírósági ügyintéző

